Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Katsaus tuottajavastuun sääntelyyn ja kiertotalouslain valmisteluun

Jussi Kauppila
Ympäristöministeriö
Tuottajavastuuiltapäivä 5.11.2026

Kiertotalouslain valmistelun jatko

- Kiertotalouslakityöryhmän mietinnön (KTL-mietinto) pohjalta jatketaan virkavalmisteluna
  - Sidosryhmäyhteistyö: teemakohtaiset sidosryhmätilaisuudet (ml. mahdolliset seurantaryhmät)
- Aikataulutavoite: HE-luonnos lausunnoille 2028 ja eduskuntakäsittelyyn 2029

  → voimaan aikaisintaan syksyllä 2029 ja viimeistään 2030
- Tarkoittaa käytännössä sitä, että ajankohtaista EU-sääntelyä on täytäntöönpantava ennen kiertotalouslain säätämistä jätelain muutoksilla:
  - pakkausasetuksen EU/2025/40 täytäntöönpanon II-vaihe
  - jätedirektiivin muutos 1892/2025 (tekstiilien tuottajavastuu)
  - ajoneuvojen kiertotalousasetus EU/2026/1738
  - lisäksi: jätteiden erilliskeräystä ohjaavat asetukset jätelain nojalla

Tuottajavastuuta koskettavat yleiset teemat kiertotalouslain valmistelussa

- Käsitteet jäte-tuote-rajapinnassa
  - ”jäte”, ”ei enää jätettä (EEJ)”, ”uudelleenkäyttö” ja ”uudelleenkäytön valmistelu” vaikuttavat siihen missä vaiheessa käytöstä poistetusta/keräykseen palautetusta tuotteesta tai sen osasta tulee jätettä sekä milloin ja millä edellytyksellä uudelleen tuotetta
  - vaikuttavat tuottajavastuun piirissä olevien tuotteiden ja jätteiden hallintaan/eri kiertotaloustoimijoiden asemaan
- Etusijajärjestyksen tiukentaminen
  - keskeinen tavoite, joka pyritään operationalisoimaan kiertotalouslain sääntelyyn laajasti; vaikuttaa em. käsitteiden tulkintaan, mutta myös laajemmin sääntelyn sisältöön
- Valvontaa ja seuraamuksia koskevan sääntelyn uudistaminen
  - hallinnollisen seuraamusmaksun käyttöalan merkittävä laajentaminen, määräämismenettelyn sujuvoittaminen ja maksujen korottaminen

Kertaus KTL-työryhmän keskeisiin muutosehdotuksiin

- Tuottajavastuu: ei enää pelkkää jätehuoltoa, vaan myös uudelleenkäytön edistämistä (94 §); rajoituksia kustannusvastuuseen joidenkin tuoteryhmien osalta (95 §)
- Tuottajavastuun hoitaminen: tuottajayhteisöön liittyminen pakollista (96 §)
- Tuottajan rekisteröitymisen varmistamisvelvollisuuden tiukentaminen & laajentaminen hankintayksiköihin (97 §)
- Tuotteen palauttamisvelvollisuus (117 §)
- Täsmennyksiä & laajennuksia useisiin tuottajayhteisön velvollisuuksiin; ml. verkkosivuilla julkaistavat tiedot (102 §), jätehuoltopalvelujen hankinta (108 §), omavalvonta (111-113 §) ja yhteistyöryhmän koolle kutsuminen vuosittain tuoteryhmäkohtaisesti (114 §)
- Tuottajan ”ensisijaisen oikeuden” laajentaminen (jätteeksi luokiteltujen tuotteiden ja osien) uudelleenkäytön valmisteluun (115 §)
- Erillistoimeksianto: tuottajien kustantaman korjausrahaston selvittäminen

EU:n kiertotaloussäädös: mitä on tulossa? (1)

Otteita komission tuottamasta taustaraportista (Independent Expert Report) 7/2026

Critical priority

- EU-wide EPR one-stop-shop
  - Komission tai EU-viraston portaali, josta linkit rekisteröintiin kaikkien jäsenmaiden osalta?
- Mandatory compliance liability for digital marketplaces
  - Verkkoalustoille toissijainen tuottajavastuu
- Full net cost harmonization and cost sharing
  - Tarkemmat säännöt kattavasta kustannusvastuusta (ml. SUP, sekajäte)
- Digital Product Passport for eco-modulation verification
  - Mukautettujen maksujen (ekomodulaatio) mahdollistaja

EU:n kiertotaloussäädös: mitä on tulossa? (2)

Otteita komission tuottamasta taustaraportista (Independent Expert Report) 7/2026

High priority

- Right to access for reuse operators
  - vrt. jätelain “tuottajan ensisijainen oikeus”
- Ring-fenced infrastructure budgets
  - Tuottajamaksujen ohjaaminen tuotteiden uudelleenkäyttöön ja korjaukseen

High medium priority

- Harmonised "de minimis" thresholds
  - EU-laajuiset tuoteryhmäkohtaiset liikevaihtoon tai muuhun mittariin perustuvat rajat tuottajavastuun soveltamiselle

Medium priority

- Multistakeholder PRO governance
  - ELV-asetus: jätehuoltotoimijoiden on nimettävä tarkkailijajäseniä tuottajayhteisöjen hallituksiin

Käytöstä poistetun tuotteen hallinta ja omistus EU-sääntelyssä

Tuoteryhmä	Kansallinen liikkumavara EU-sääntelyssä
Ajoneuvot	ELV-asetuksessa ei säädetä suoraan käytöstä poistetun ajoneuvon hallinnasta. Tuottajien ja valtuutettujen käsittelylaitosten välisistä sopimuksista säädetään 15.4 art.
Akut ja paristot	Akkuasetuksessa säädetty jakelijoille ja käsittelijöille velvollisuus luovuttaa ”jäteakut” tuottajille.
SER	Direktiivissä ei ole sääntelyä SER-jätteen hallinasta; CE-paketin yhteydessä mahdollisesti tulossa SER-asetus?
Tekstiilit ja jalkineet	Yhteisötalouden toimijoita (YTT) kohdeltava yhdenvertaisesti tai suosivasti suhteessa tuottajaan (KTL 115 §:ssä ”rinnakkainen oikeus”) ja jäsenvaltion varmistettava, että YTT:n ei tarvitse luovuttaa kerättyjä tuotteita tai jätteitä tuottajalle (22c art 10-11).
Pakkaukset	PPWR:ssä ei sääntelyä hallinnasta
Kalastusvälineet	SUP-direktiivissä ei sääntelyä hallinnasta

Yhteenvetoa: tuottajavastuu 2.3?

- Tuottajavastuujärjestelmän muuttuva perusfunktio
  - ei enää pelkkää tuotteen jätehuoltokustannusten maksamista,
  - vaan kokonaisvaltainen kiertotalouden ohjausjärjestelmä, joka käsittää useita erilaisia sääntelytoimia taloudellisista ohjauksesta normiohjaukseen,
  - ja jonka toimeenpanoon kohdistuu enenevässä määrin vaatimuksia avoimuudesta ja kiertotalouden eri toimijoiden osallisuudesta
- Voidaanko ”tuottajan ensisijainen oikeus” säilyttää?
  - EU-sääntely näyttäisi oleellisesti kaventavan kansallista liikkumavaraa: mitä jää jäljelle EU:n SER-asetuksen säätämisen jälkeen?

→ ***komission CE-paketissa luvassa lisää harmonisointia, myös KTL-työryhmän esittämiin säännöksiin muutoksia***

9.11.2026

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment